

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

ԹԻԻ Ժ. — ՇՐՋԱՆ ԺԲ.

ՏԱՐԻ ԺԲ. — ՀՈԿՏԵՄ. 1.

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՀՈԴՍԵՐ:

Մի մի ժամանակ սիրտս շատ կոտորած է լինում. երբեմն տան Հանգամանքն է ինձ նեղացնում, երբեմն իմ և ընտանիքիս կեանքի ապագան է ինձ հոգսերի մէջ ձգում, երբեմն չարախնդաց և կրքոտ մարդիկների դաւաճանութենիցն է սիրտս վախ ընկնում, թէ և դիտաւորութիւն ունեցած չեմ նոցա ինձ թշնամի դարձնելու. Ախ ի՞նչպէս կցանկայի բոլոր աշխարհի հետ հաշտ ու խաղաղ ապրել. որքան ջանացել եմ, որքան կառավարվել եմ, որ միայն թէ այս ցանկութեանս հասնեմ, բայց և այնպէս հնար չեմ գտել.

Միշտ իմ արած բանը այնպէս չէ հասկացվել, կամ ծուռ է թուել ուրիշի աչքին, միշտ դժուարութիւն, անպատշաճութիւն, կամ գայթակղութիւն է յառաջ եկել, և շատ անգամ, որ ես կարծել եմ թէ ահա վերջապէս միանգամ իմ երկինքս բացվեցաւ, ընդհակառակն սե սե ամպերով է ծածկվել.

Շատ անգամ մտքիցս անց է կենում գլուխս առնել մի անապատ փախչել, որ այնտեղ ինքս իմ գլխիս լինիմ և մարդիկների հետ ամենեին դործ չունենամ, պատճառ որ նոցա վարմունքը, ինձ հետ ունեցած նիստ ու կացը, նոցա ինձ հետ բռնած գործը, մինչև անգամ նոցա բարեկամութիւնը վերջը վերջը այնով է վերջանում, որ իմ կեանքիցս գոհ զրութիւնս ու սրտիս հանգստութիւնը երկար ժամանակ ինձանից կորչումէ.

Այս տխուր, սիրտս մութ պատած ժամերում զուր եմ աշխատում ինձ ամեն տեսակ մխիթարանքներ տալ և ինքս ինձ հանգստացնել. հոգսերս մտքիցս դարձեալ չեն դուրս գալիս, Երեկոյեան անհանգիստ սրտով ու վախով եմ տեղեր մտնում, առաւօտը տեղիցս վեր կացայ թէ չէ,

փակեմք, նորա պակասութիւններին համբերութեամբ տանեմք ու նորան ներեմք: Եւր զործն ու պարտականութիւնն է մանաւանդ ամենայն օր աճել զիտութեան և առարկնութեան մէջ, որ մարդը սրտով կանգնեմք Աստուծու առաջ: Այս է ձեր զործերն, որ կատարելու համար շատ բան ունիմք անելու: Բանի որ այս կեանքիս մէջ ենք, բայց մեր ամենայն ջանքի, ամենայն աշխատութեան հետեանքն Աստուծոյ յետեւն է: Ինչի համար ընդդիմութիւն պիտի ցոյց տայինք իմաստութեանը մեր մեծ Հօր, որ մեզանից աւելի լաւ գիտէ թէ ինչ է հարկաւոր մեր փրկութեան համար: Երբ որ ես իմ պարտականութիւնս հաւատարմութեամբ կատարել եմ ու իմ խղճմանքս ինձ չէ տանջում որ և իցէ անհաւատարմութեանս համար, այլ ևս ինչի պիտի ինքս ինձ չարշարեմ հոգս անելով այն բանի համար, ինչ որ Աստուած զիտաւորութիւն ունի անելու:

Եւր շատ դժգոհութիւնները նորանից են լինում, որ մենք այս այն մեր բռնած զործին մէջ մեր ցանկութիւններն ենք աչքի առաջ ունենում ու հաշուի դնում և ոչ թէ մեր ունեցած ոյժը: Եթէ որ դու քո զրութեանդ մէջ մի անգամից շախից դուրս բան չկամենայիր, եթէ որ դու կարողանայիր աւելի սակաւով բաւականանալ, մտրումը դրածից ու յոյս ունեցածիցը պակաս ձեռք բերածովդ, ևս աւելի զոհ կլինէիր: Հաղարաւոր մարդիկ կան, որ քեզանից պակաս ունին և սակայն իրանց ունեցածով աւելի բազմաւոր են, որովհետեւ բաւականանում են իրանց աստուածապաշտութեամբ:

Ինչի՞ ես ձգում դու քեզ միշտ նոր նոր հանգամանքների նոր նոր զործերի մէջ, որոնց տակն ես մնում նորա համար, որ զխիցդ վեր շատ են: Եթէ հաղար ու մէկ հոգսերով ու քեզ տանջող մարերով անց կացրած շարքերով ու ամիսներով կարծեն այն սակաւ օրերի ուրախութեանդ, որոնց համար պիտի ասես թէ այժմ՝ ես շատ բան ձեռք բերի: Այլ թէ տեսակ տեսակ փայլն ու շատ տեսակ փաստակն է մեզ մեր անձից զոհ անողը, այլ քաբն և ուղիւն անելը, որ մարդիս ամենայն ջանքն պէտք է լինի: Գու շատ տեսակ հոգսերից ազատ կմնայիր, եթէ որ կեանքիդ համար շատ բան չցանկանայիր: Պարզամիտ մարդիկ այդպէս կանեն, անգաղար այս զործից այն զործին կվազեն, այս հոգսից միւս հոգսի մէջ կընկնեն, որ մի ժամանակ մի անգամ գուցէ ծերութեան օրերումն այնպիսի մի կարողութիւն ունենան, որը վայելել արդէն չեն կարող: Նորա չեն մտածում, որ եթէ իրանց ժամանակն ու զործերը, ինչպէս որ պէտք է, այնպէս բաժանէին, այս բազմաւորութիւնը այժմ կարող էին վայելել, չեն մտածում, որ վաղուան օրը ամենեւին իրանց ձեռքը չէ և նորա վերայ իրանց յոյսը դնելը բոլորովին դուր է: Նորա չեն մտածում, որ շարունակ հոգսերը իրանց համար վերջապէս այնպէս բնութիւն կդառնան, որ նորա այն ժամանակ ևս հանգիստ օրեր անցկացնել չեն կարողանայ, երբ որ կկարծէին թէ արդէն հասած են անհոգ կեանք ունենալու իսկ ժամանակին:

Յիրաւի, շատ մարդիկների միշտ հոգ անելը իրանց զանգած զրութեան հարկաւոր հետեանքիցն չէ, այլ իրանց ունեցած սովորութենից: Նորա

զանգատվումեն, որովհետեւ իրանց սովորութիւնն է ոչ մի իրանց ունեցած բանով գոհ չլինել: Օր ու գիշեր տանջումեն իրանք իրանց այնպիսի բաների համար, որ իրանց ուրախութիւն պարգեւելու համար, երբեմն հաղիւթէ մի քառորդ ժամի չափ նշանակութիւն կամ ազդեցութիւն ունին: Հատանգամ այդպիսի մարդիկը արդէն բաղդաւորութեան բարօրութեան մէջ են, լաւ ու պատուաւոր հանգամանքի մէջ են, իրանց օգուտ բերող գործունէութեան շրջան ունին, բայց դարձեալ իրանց համար հնարումեն հազարաւոր հոգսեր, նեղութիւններ, տանջանքներ, որ ամենեւին պիտի չունենային, որոնց մասին տեղեկութիւն անգամ պիտի չունենային:

Մի լրտեսի նման ինքդ քեզ վերայ նայիր. արդեօք շատ անգամ այս անմիտ սխալները դու ևս արած չե՞ս: Մի մի անգամ ամենանհիմն կարծիքներովդ քեզ սաստիկ տանջած չե՞ս այն պատճառով միայն, որ տխրելու և քեզ ցաւ անելու աւելի կշիռ ունեցող պատճառներ չէիր տեսնում:—Ինչի՞ կամաւ թունաւորումես դու քո կեանքդ: Աւրախացիր այն օրուան վերայ, որ Աստուած քեզ պարգեւել է, կատարիր քո պարտաւորութիւններդ, մնացածի համար ևս թող որ քո Երկնաւոր Տէրն ինքն հոգս քաշէ: Տխրութեան օրերն ևս մի ժամանակ կգան, քեզ կգտնեն, առանց քո դէպի քեզ կանչելուդ:

Մի մի մարդ դժգոհ է իւր ներկայ դրութենից, թէև իսկը որ նայես, իւր այդ դրութիւնը ուրիշ կողմից իւր ամենայն ջանքի նպատակն էր: Գուայժմեան դրութենից գոհ չես, կամենում ես փոխվի, դարձեալ սաստիկ կցանկաս մի ուրիշ դրութեան մէջ լինել, խելքդ միտքդ այդ բանին ես տուել: Բայց հաստատ գիտե՞ս, որ դու, երբ որ մտքումդ դրած բանին կհասնիս, նորից քեզ խաբւած չես տեսնի, և դարձեալ չես փափագի ամենայն սրտով լինել առաջուան դրութեանդ մէջ, որ այժմ բանի տեղ չես դրնում: Այս է մեր յափշտակված մտքով ունեցած ակնկալութիւնների սովորական պտուղը, որ մենք կքաղենք մեր ունեցած չափազանց ու անխոհեմ ցանկութիւններից, Հատ ու շատ անգամ մոռանում ենք մենք, որ ամեն մի վիճակ, կամ դրութիւն, ամեն մի օր, ինչպէս Փրկիչն մեր ասումէ, իւր շարն ու շարճարանքն ունի: Մենք մոռանում ենք, որ մարդիս բաղդաւորութիւնը երբէք դուրսի հանգամանքներից չէ, այլ առաջ իւր մէջն պէտք է ունենայ: Ով որ իւր սրտում դժգոհութիւն ունի, իւր սրտում բաւական չէ իւր վիճակից, դուրսը ոչ մի տեղ բաւականութիւն գտնել չէ կարող, որ գոհ, ուրախ, բաղտաւոր իրան համարի: Այսպիսի դրութեանդ ճարն այն է, որ դու ներկայի լաւ կողմն առնես ու նորանից շահվիս, այսինքն է Եփեսոսացի Եղիշի, այն ժամանակ քո դուրսի աշխարհն ևս կփոխվի: Առաւելարկող բնութիւն, գոնէ վարմունք ունեցիր, բարեկամներ կունենաս, համեստ եղիր, թշնամիներ չես ունենայ: Քիչով բաւականացող եղիր, բաւական հարուստ կլինիս, օգտակար կերպով գործունեայ եղիր, ոչ մի պակասութիւն, կարօտութիւն չես ունենայ: Մեր դրութիւնը վատ է, կասեն ու զանգատ կանեն սովորաբար չբաւականացող ու դժգոհ մար-

դիկը՝ նոցա վիճակի այդ վատութիւնը շատ սակաւ կ'պատահի, որ նոցա արտաքին զրութենից լինի, այլ նոցա իսկ ունայնասիրութենից, կամ ծուլութենից, իրանց ընչասիրութենից, կամ սիրտները լաւ ապրել կ'ամենալուց, իրանց ինքնահաճոյ կամակորութենից, կոշտութենից, հպարտ ընութենից, իրանց ուրիշների վերայ իշխանութիւն բանեցնել սիրելուց, կամ շիտակ ու պատուաւոր մարդ չլինելուց: Սորա համար -- դէ՞հ Բաննա -- Աստուծոն յանձնելը ամեն հոգսերէն մեզ ազատ կ'ազատէ:

Ա՛խ, շատ հոգսերից ազատ կ'մնայ մարդս, երբ որ միշտ առաջուանից ամեն կողմից լաւ մտածէ ու իրան պարզէ այն բանը, ինչին որ մտքում դրել է հասնելու: Երբ որ ինքն լաւ հասկանայ պարզ կերպով թէ ի՞նչ բանի մէջն է այն բաղդաւորութիւնը, որին ցանկանումէ: Իւր սրտի ցանկացածը ունենալը յիշուի՞ ցանկալի է արդեօք նոյնպէս և իւր քրիստոնէական պարտաւորութիւնները կատարելու համար: Եւ երբ որ պատասխանը լինի թէ այո՛, այն ժամանակ պէտք է մտածէ մարդս, թէ ի՞նչ կարող է ինքն անել իւր ձեռքից և ոյժից եկածի չափ, որ հասնի սրտի ցանկութեանն, որ իւր կ'ամեցածն ձեռք բերէ:

Այս մեծ կշիռ ու արժէք ունեցող հարցերը քրիստոնեան իւր առաջը պէտք է դնէ ամեն մի նոր գործի կաշկուց առաջ, Իւր ընդունած պատասխանից շատ բան կ'պարզվի իւր ապագայի համար: Աւելի մխիթարված, հանգիստ ու քաջ սրտով ու հաստատ կամքով գործի կկաշի ու կաշխատի, ինչպէս որ պէտք է, երբ որ և քանի որ աւելի յայտնի է իրան թէ բարի յաջողութիւն ունենալու համար գլխաւոր բանն իւր աշխատասիրութիւնն է, որից կ'ախտումն ունի իւր սկսած գործի լաւ կերպով գլուխ գալը: Աւելի զգոյշ կերպով գործին ձեռք կ'տայ, չափազանց յոյսեր չի կ'ապի, սիրտն առաջուանից հանգիստ կ'ընէ, արդէն առաջուց մտքիցն՝ անց կ'ացնելով, որ իւր մտքում՝ դրածները կարող են ամենեւին չ'աջողիլ ու բոլորովին ձախ գնայ բանը, որչափ որ աւելի պարզ կ'հասկանայ, թէ իւր բռնած գործի մէջ յաջողութիւնը կէսի չափովը իւր ոյժի վերայ չէ, այլ հանգամանքներիցն է, որ առաջուանից իմանալ կ'արելի չէ թէ ի՞նչ կրեան: Ուրեմն նա կ'անէ այն, ինչ որ իւր պարտաւորութիւնն է անելու մի նպատակին հասնելու համար, բայց միւս ամեն բանի մէջ իւր յոյսն ու վստահութիւնն Աստուծու վերայ կ'դնէ: Բաղդի ու պատահմունքի վերայ յոյս դնելով սկսած մեծ թղթախաղի համար ոչ ոք չէ կարող վստահ և անկասկած կերպով գուշակել թէ խաղի վերջը այսպէս կամ այնպէս կ'լինի: Եթէ որ հետեանքը լաւ դուրս եկաւ, քո բաղդիցդ և քո ցանկութենից աւելի եղաւ, ընդունիր այն իրրեւ սիրոյ ուրիշ, քո Ստեղծողիդ ձեռքից, որովհետեւ քո կողմից ամենաքիչ բանը միայն կարող էիր անել այդ գործում: Իսկ եթէ քո յոյսդ դատարկ դուրս գայ — այն ժամանակ ևս քեզ համար լաւ է ու վատ չէ այն կողմից, որ դու մտքիցդ արդէն անց էիր կացրել, որ բանը կարող էր վատ դուրս գալ, պատրաստված էիր նաեւ պատահելու ձախորդութեանը: ուրեմն քո կեանքիդ մի առանձին վնաս

կամ վտանգ չընկնեց այդ անյաջողութիւնը: Աստուծուն շնորհակալ եղիր ու փառք տուր: որ թող շտուկ այն լինի՝ ինչ որ քո փրկութեանը համար իրօք բարի ու շահաւետ չէր: Ամա՛ թէ դու քո լաւ կեանք ունենալուդ համար ծուռ և սխալ ճանապարհ էիր բռնել, դորա համար արգելքները եկան այն ճանապարհին փակեցին: Բայց մի՛ ատեր հանգամանքները և ոչ այն մարդիկներին, որոնք քեզ արգելք եղան քո նպատակիդ հասնելու: վասն զի նոքա Աստուծու ձեռքին գործիքներ էին քո լաւութեանդ քո բարուդ համար: Եթէ որ նոցա ատելու լինիս, քո երկնաւոր Հօրդ իմաստութեանը նախատինք բերած կլինի՛ս: Եթէ որ քո ձախ ցնացած մի մտադրութեանդ ու գործիդ համար սրտիցդ արիւն ևս գնալու լինի, այն ժամանակ ևս դու ասա՛, թէ ինձ բարի եղաւ: վասն զի Աստուած այսպէս կամեցաւ: այսպէս առաջնորդեց:

Եւ ինչ որ փոխել կարելի չէ, եղածը եղած է, այլ ևս վերան մի՛ մտածեր: Եթէ որ երկիւղ ընկնի վերադ այն բաների համար, որ դու Աստուծու արածը պէտք է ճանաչես, որովհետեւ դու չես տէրը և քո իշխանութեանդ տակը չէին, իմացիր, որ այդ երկիւղդ քեզ կթուլացնէ, ոյժիցդ ու գործ կատարելու վստահութենիցդ քեզ կզոկէ: որով այս աշխարհիս Աստուծու կողմանէ քո վերադ դրած մարդկային պարտականութիւններիդ կատարել չես կարողանալ: Ունայն բան է, ինչպէս որ եղած բանին համար չկարողանալ ինքն իրան մխիթարել, անգաղար միտք անելով ինքն իրան ուտելով, նոյնպէս և ինքն իրան նեղացնելը միտք անելով այն բաներին համար, որ կարելի է լինին, պատահին, բայց նշանները չկան ու կարելի է ամենեւին պատահելու ևս չեն: Այժմ՝ յիշած երկրորդ տեսակ իրանց մըտքից բաներ շինելով հոգս անող մարդիկը, աչքին զարհուրելի բաներ երեւցող մարդի են նման, որովհետեւ նորա աչքին երեւցածը, կամ մտքի առաջն եկածը աւելի մեծ անբաղտութիւն է, քան թէ իսկական անբաղտութիւնը, որից մարդս վախ է քաշում:

Արդարեւ հոգսը, որ մի մահկանացու մարդի սրտի մէջ մտել է, կնամանի մի նետի, որ ատամներ ունի: Արդէն հանել ես մարմնի մէջը մտած ու վիրաւորված տեղից, վէրքը դարձնալ այրվումէ շարունակ: Այնպիսի անբաղտ մարդիկ կճանաչեմ, որ հոգս անելով, հոգս անելով, սրտները բոլորովին կտորվել է, կեանքը ամենեւին աչքներին չէ եկել, և մինչև անգամ այլ ևս չեն կարողացել դարձնալ մարդի կարգ մտնել և մարդկային կեանք անցկացնել, մշտական մի տխրութիւն նոցա սիրտը որդնի նման կրծել է և մինչև այնտեղն է հասել որ այլ ևս սիրտ ամենեւին չէ մնացել վերաները և խաւար սրտով մտել են խաւար գերեզման: Այսպիսի միշտ հոգս անող ու տրտում սրտով իւր օրերը անց կացնող մարդը, եթէ որ այն պատճառով այդպիսի խղճալի կեանք ունի, որ մարմնական տխրութիւն վերան բերող մի տկարութիւն ունի, որից նորա հոգսն ու տխրութիւնը աւելանումէ, այն է որ այդպիսի մարդը իւր տկարութիւնը քրիստոնէական համբերութեամբ պէտք է սանի իբրեւ Աստուծուց վերան եկած բան. իսկ

եթէ հոգստութիւնն ու տխրութիւնը թոյլ ու վախկոտ սրտով մարդ լինելուցն է՝ յուսալի է՝ որ այդ ողորմելի դրութենիցն կազատվի միշտ այդպէս չի մնալ։ Մարդիս սիրտը ոչ մի ժամանակ այնքան չի հեռանալ Աստուծուց՝ որ այլ ևս բարեպաշտութեան զգացմունքը իւր միտք չընկնեն, այն սուրբ զգացմունքը՝ որոնց մէջ մի ժամանակ իրան երջանկութիւն էր գտնում, որովհետեւ այն զգացմունքովն արդարեւ երջանիկ էր։ Մինչև անգամ անհաւատ մարդը իւր բոլորովին գրեթէ քարացած սրտովն այնպիսի բոպէներ ունի, որ յուսահատութենից յաղթահարված և իւր անարժանութիւնը զգալով, ամենակարող Աստուծու առաջին ծուներ է խոնարհեցնում և իւր սեւացած սրտին միտմարութիւն խնդրում։ Այն ժամանակ պատահումէ այն բանը, որ նորա հոգու գիշերուան խոր խաւարի մէջ մի մի լուսի նշոյլ է ընկնում, որ լուսաւորելով ցոյց է տալիս նորան դէպ ի իւր երկնաւոր Հայր յետ դառնալու ճանապարհը, վեր կաց տեղիցդ, այդ դու երկար ժամանակ տխրութեան ու թշուառութեան մէջ թաղված ողորմելի մարդ, գնա՛ դարձեալ այս ճանապարհը, յոյսդ Աստուծու վերայ դրած, և դու կհասկանաս, որ քո հոգսերդ այնպէս կհեռանան, կկորչեն, ինչպէս որ մութ ամպերը կցրուին, երբ որ զօրաւոր ու պայծառ արեգակը կերևի։

Լաւ կարող ես դու, ո՛վ վախկոտ ու թոյլ սրտով մարդ, լաւ կարող ես ազատվել քո հոգսերիցդ քո կեանքդ սեւացնող մտատանջութենիցդ։ Միայն թէ Փրկչի իմաստուն կերպով կեանք վարելու համար քեզ տուած պատուէրի ուղեցոյցը քո մտածմունքիդ հոգին արա՛ քեզ համար, որ է. «դիմե՛ն նե՛ւ և Աստուծո՛ւ վերայ ի՛նչ յոյսն ու վարակութե՛նը դնե՛լ։ Գու՛ն ներքե՛լ մէջ քո պարտաւորութիւնդ կատարիր, Աստուած ապագան իմաստուն կերպով կկառավարէ։ Իւր ձեռքն է՝ Այն ժամանակ յիրաւի չես հարցնի թէ ինչ յոյս ունենամ, ինչպէս պիտի լինի իմ վերջս. որովհետեւ դու կհաւատաս բոլորովին, որ Աստուած է քեզ համար ամենայն բան հոգացողը ապագային մէջ ևս, և այդ քո հաւատիդ մէջն է այն յոյսը, որ երբեք մարդիս չի խաբի։

Հոգսերի մէջ ընկած հայր, հոգսերից տարակուսած մայր, սիրտդ զող է ընկնում քո զաւակիդ մասին, երբ որ մտածումես թէ ինչ կլինի նորա վիճակը այն ժամանակ, որ այլ ևս քո աչքդ նորա վերայ չի լինի, ինչպէս, կլինի նորա դրութիւնը, ո՛վ նորան տէրութիւն կանէ։ Ո՛վ հայր ո՛վ մայր «դիմե՛ն նե՛ւ և Աստուծո՛ւ վերայ ի՛նչ յոյսն ու վարակութե՛նը դնե՛լ։ Զեր ոյժն լինի, ձեզ զօրութիւն ու կարողութիւն տայ։ Քանի որ կենդանի ես, քանի որ աչքդ բաց է, կատարիր քո պարտաւորութիւնդ քո զաւակիդ վերայ, ջանա՛ այնպիսի ազդեցութիւն ունենալ նորա վերայ, որ նորա սրտի ու մտքի մէջ տպաւորես առաջ քիմի զգացմունք ու մտածողութիւն, պատժիր նորան արած սխալանքների համար, նորա միտքը ուսմամբ լուսաւորիր, թող վարժատունների մէջ, թող գործերի մէջ օգտակար յարմարութիւններ ստանայ, այն ժամանակ ուղիղ ճանապարհ բռնած կլինիս, այն ժամանակ ինչ որ ուղիղն է, այն

արած կլինիս: Մնացածը բոլորը Աստուծու բանն է: Սարժո՞ւմ ես որնա քեզանից պակաս հոգս կքաշէ քո զաւակիդ համար: Քո զաւակդ Աստուծու զաւակն եւ չէ՞ մի:

Հալածանք կրող քրիստոնեայ, ինչի՞ համար ես քո սիրտդ վախ ձգում այն պատճառով, որ քո թշնամիներից քեզ շարութիւն կարող են անել: Եթէ որ դու, ինչ որ ազնիւ բան է, այն ես արել, ինչի՞ համար ես դողում այն մարդիկներից, որ Աստուծու ձեռքն են, Նորա իշխանութեան տակն են: Եթէ Աստուած քո կողմդ է, ո՞վ կարող է քեզ հակառակ լինել: Մաքուր լինի թող քո սիրտդ, ուղիղ լինի խղճմանքդ, և դու քո թշնամիներից առաջը դուրս կգաս իրանց յաղթող մարդի սրտի ազնիւ հանգստութեամբ: Այն մարդի, որից ամենայն բան խլել կարելի է, բայց իւր վսեմ անմեղութիւնը ոչ մի ժամանակ, Նոքա ինչի՞ են քեզ հալածում, նոցա մի վատութիւն արած ունի՞ս: 2է, բայց Աստուած նոցա ուղարկում է քո գլխիդ, որ դարձեալ ուղիղ ճանապարհի բերէ քեզ: Դու զգումես, դու հասկանումես, որ այդ քո կրքոտութեանդ պատիժն է, որ ստանումես, դու դարձեալ սկսումես հաւատալ, որ աշխարհիս մէջ մի բարոյական կարգ ու կանոն կայ: Այժմ ճանապարհիցդ յետ դարձիր: Այս բոլորից սկսած դարձեալ ուղիղ ճանապարհը բռնիր, ուղիղն արա՛ւ և առաքինութեան երջանիկ անող հետեւանքներն դարձեալ կտեսնես ու կզգաս: Արա, ինչ որ ուղիղն ու օրինաւորն է, և խղճմանքով կատարած պարտաւորութեանդ առաջին ներգործութիւնը քո վերայ այն կլինի, որ նորից յոյս ու վստահութիւն կունենաս քո Աստուծուդ վերայ: Աստուած քեզ կազատէ: Մինչև քո պատիժը անգամ քեզ համար ազատութիւն, փրկութիւն է:

Ո՞վ իմ Փրկիչ, ո՞վ իմ աստուածային Խորհրդատու, ես քո երկնային խօսքերից խորին ու երջանկացնող միտքը հասկացայ: Իմ սիրտս լցված է հրձկեցնող հանգստութեամբ: Այլ ևս ոչ մի թշնամուց ահ չունիմ: Այլ ևս սիրտս դող չի ընկնի ձախորդութենից: Ո՞վ ողորմած Հայր, քո ամենակարող ձեռիդ են թէ՛ իմ թշնամիներս և թէ՛ իմ անյաջողութիւններս: Յոյսս ու վստահութիւնս բոլորովին քեզ վերայ եմ դրել հանգիստ սրտով: Արա՛ ինչ որ ինձ համար լաւ ու բարի կհամարիս, ես մխիթարված սրտով հանգարտ ու հանգիստ կմնամ ու այլ ևս չեմ յուսահատի: Եթէ մի օր, մի ժամանակ դարձեալ նոր ու ծանր ժամերի հանդիպիմ, թող հնչէ երկնքից հեղիկ ու հանդարդիկ հոգու մէջ իրրեւ մխիթարութեան աւետիք Փրկչիս խօսքը թէ՛ մի՛ վախենաւ, բայց մի՛շտ հաստատ:

(Թարգմ.)

Գ. Ե. Ա.